

Butlletí Secretaria per a la Immigració

La immigració en xifres

Número 3, novembre 2009

Les persones de nacionalitat romanesa a Catalunya

Presentació



Imatge: David Liuzzo

Les persones de nacionalitat romanesa constitueixen el segon col·lectiu de persones estrangeres a Catalunya i el primer de l'Estat espanyol. Es tracta d'una immigració força recent i és la que més ha crescut. Des de l'1 de gener de 2007 Romania és membre de la Unió Europea i aquest fet ha facilitat la seva entrada al país de forma regular, malgrat la moratòria a l'exercici del dret a treball per compte aliè que no va permetre a aquests ciutadans poder obtenir permisos de treball per aquesta via fins l'1 de gener de 2009. Viuen a set de cada deu municipis catalans. Es tracta d'una població jove que s'ha inserit en el mercat laboral i en el teixit social.

Sumari

Principals dades demogràfiques de la població romanesa

El romanès és el segon col·lectiu de nacionalitat estrangera a Catalunya, després del marroquí, amb un total de 96.448 empadronats als municipis catalans a 1 de gener de 2009. Representen el 8,1% de població estrangera, un pes força inferior al que representa a l'Estat espanyol (14,2%), degut a la diversitat de nacionalitats presents al nostre país. El seu creixement ha estat el més elevat en els últims anys, facilitat en part per la seva condició de comunitaris, fet que ha contribuït també a regularitzar la seva situació administrativa. Pel que fa a la seva estructura per edats i sexe és una població molt jove, amb una mitjana d'edat de 29 anys i més equilibrada entre dones i homes que la mitjana dels estrangers.

Distribució territorial

En més de tres quartes parts dels municipis catalans hi resideix almenys un ciutadà amb nacionalitat romanesa. En general, és un col·lectiu distribuït de manera homogènia, ja que són poques les poblacions amb altes proporcions de romanesos i, en general, es tracta de municipis petits. Les comarques del Barcelonès, Segrià, Montsià, Baix Camp, Baix Llobregat, Vallès Occidental i Tarragonès concentren més del 50% del total del col·lectiu. Per àmbits territorials, les Terres de l'Ebre (6,7%) i l'Àmbit de Ponent (4,5%) són les àrees on hi ha més concentració i és l'Àmbit Metropolità el que presenta una concentració menor, amb només un 0,5%.

Mercat de treball

Les afiliacions a la Seguretat Social van experimentar un augment fins a juliol de 2008. Al llarg d'aquest 2009, però, han anat fluctuant; en el mes de setembre hi havia 35.351 romanesos i romaneses afiliades, tercer col·lectiu estranger darrera del Marroc i de l'Equador. La majoria (al voltant del 75%) ho estan en el règim general, tot i que destaquen el 12% d'afiliacions en el règim agrari (la proporció més alta de tots els col·lectius estrangers) i el 9% afiliats que cotitzen com a Autònoms. La taxa d'atur estimat entre la població de nacionalitat romanesa és menor que la corresponent al conjunt d'actius estrangers. Quant a l'atur registrat, el punt màxim va ser a març d'aquest any (8.647 aturats registrats a les oficines del SOC); a finals de setembre hi havia 8.538, més del doble que a setembre de 2008 i un 7,9% del total d'estrangers.

Educació

El curs 2008-2009 hi havia 9.762 alumnes romanesos matriculats en els centres educatius de Catalunya, un 6,2% del total d'alumnes estrangers. Gairebé la meitat ho estan a l'etapa de Primària i tres de cada deu a la Secundària Obligatoria. Són pocs els joves que continuen estudiant un cop finalitzada l'etapa obligatòria: no arriba al 14% del total d'empadronats entre 16 i 20 anys a Catalunya. Nou de cada deu romanesos estudien en centres de titularitat pública.

Principals dades demogràfiques de la població romanesa

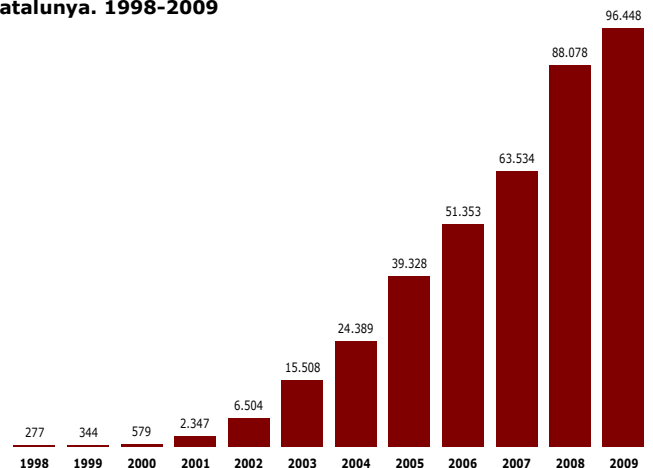
Un col·lectiu arribat a Catalunya del segle XXI

La immigració de persones de nacionalitat romanesa a Catalunya és una realitat recent i s'ha produït en molt poc temps. Romania i altres països de l'Est han estat països d'emigració a l'estranger, sobretot a partir de la dècada dels anys 80. La crisi econòmica va obligar moltes persones a emigrar des de Romania cap a països com Alemanya, Hongria o Estats Units. Catalunya i l'Estat espanyol no han estat una opció migratòria fins a principis del segle XXI.

Actualment és el segon col·lectiu de població estrangera a Catalunya, després del marroquí. Més concretament, la xifra d'empadronaments a 1 de gener de 2009 ascendia a 96.448 persones, el que suposa el 8,1% dels efectius estrangers i l'1,3% del total poblacional de Catalunya.

La presència de romanesos i romaneses és més elevada al conjunt de l'Estat espanyol. Des de 2007 és el principal col·lectiu estranger de l'Estat, assolint un 14,2% del total de població estrangera. Catalunya és la quarta comunitat autònoma amb una major xifra absoluta, darrera de la comunitat de Madrid, el País Valencià i Andalusia.

Evolució de la població de nacionalitat romanesa empadronada a Catalunya. 1998-2009

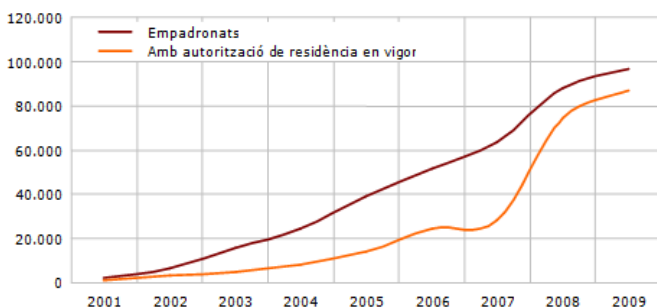


Font: Idescat, padró continu a 1 de gener de cada any i INE, avanç del padró continu a 1 de gener de 2009

Fort creixement a partir de l'adhesió de Romania a la Unió Europea

És el col·lectiu estranger que més ha crescut en els últims anys: el nombre d'empadronats s'ha multiplicat per 318 en deu anys. Fins a l'any 2004 Romania no apareixia en el rànquing dels cinc principals col·lectius de nacionalitat estrangera i, en els últims quatre anys, ha passat pel davant de col·lectius tan nombrosos com ara l'equatorià, colombià o argentí. Els exercicis de més intensitat d'aquest creixement van ser l'any 2004, amb un increment de 4.393 persones, i el 2007, amb 24.544.

Comparació entre la població romanesa empadronada i la que té autorització de residència en vigor, 2001-2009



Font: **Empadronats:** Idescat, padró continu a 1 de gener de cada any i INE, avanç del padró continu a 1 de gener de 2009 / **Residents:** MTIN. Dades a 31 de desembre de l'any anterior

Aquest creixement és, en part, conseqüència de l'adhesió de Romania al Tractat de la Unió Europea l'1 de gener de 2007. Des de l'1 de gener de 2002 els ciutadans romanesos podien viatjar als països membres sense necessitat de visat, si bé un cop passats els tres primer mesos quedaven en situació administrativa irregular.

La incorporació de Romania a la Unió Europea dels 27 ha facilitat, per tant, la regularització dels seus ciutadans: des de gener de 2008 la proporció de romanesos empadronats a Catalunya que tenen autorització de residència és molt elevada. Per contra, durant el període 2003-2007, la proporció de romanesos amb una situació administrativa regular no arribava al 50% dels empadronats.

No té gaire sentit parlar de nacionalitzacions ja que, des de 2007 gaudeixen de la ciutadania comunitària i els seus drets són idèntics als de la ciutadania espanyola. A més, el fet d'aconseguir la nacionalitat espanyola els fa perdre la seva nacionalitat romanesa originària. Tot i així, el 2008 hi havia 527 empadronats a Catalunya que, tot i haver nascut a Romania, tenien la nacionalitat espanyola.

Butlletí Secretaria per a la Immigració

La immigració en xifres

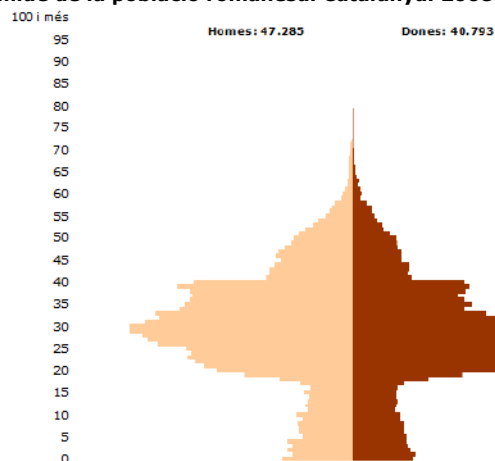
Un col·lectiu jove i equilibrat per sexes

Els romanesos i romaneses que viuen a Catalunya constitueixen una població molt jove, amb una mitjana d'edat de 29 anys. Per l'estructura de la seva població, es pot dir que és una migració econòmica: el 84% es troba en edats entre 26 i 64 anys, és a dir en edat de treballar.

El grup més nombrós està entre els 25 i els 29 anys (un 17,3%) i, en segon lloc, el que està entre els 30 i els 34 anys (15,5%). La població infantil és força nombrosa; el grup entre 0 i 9 anys suposa el 10,3% de la població romanesa total. D'altra banda, gairebé no hi trobem persones de més de 65 anys.

La distribució per sexes és força equilibrada. L'índex de masculinitat en 2009 és de 113 homes per cada 100 dones, relació inferior a la mitjana de totes les nacionalitats estrangeres, que és de 121. Aquesta proporció s'ha anat equilibrant, ja que en anys anteriors havia estat més alta: l'any 2001 hi havia gairebé el doble d'homes que de dones.

Piràmide de la població romanesa. Catalunya. 2008



Font: Idescat, padró continu a 1 de gener de 2008

Evolució de l'índex de masculinitat de la població de nacionalitat romanesa. Catalunya. 2001-2009

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Total	2.347	6.504	15.508	24.389	39.328	51.353	63.534	88.078	96.448
Homes	1.493	4.056	8.987	13.640	21.553	27.417	33.361	47.285	51.251
Dones	854	2.448	6.521	10.749	17.775	23.936	30.173	40.793	45.197
Índex de masculinitat	174,8	165,7	137,8	126,9	121,3	114,5	110,6	115,9	113,4

Font: Idescat, padró continu a 1 de gener de cada any i INE, avanç del padró continu a 1 de gener de 2009

Una població procedent sobretot de l'estranger

Fluxos migratoris de romanesos a Catalunya. 2005-2007

	Immigracions	Emigracions	Saldo migratori
2005	15.247	2.256	12.991
Estranger	13.712	1.117	12.595
Altres CCAA	1.535	1.139	396
2006	17.362	4.555	12.807
Estranger	15.606	3.307	12.299
Altres CCAA	1.756	1.248	508
2007	26.804	3.767	23.037
Estranger	23.761	1.586	22.175
Altres CCAA	3.043	2.181	862

Font: Idescat. Estadística de Variacions Residencials 2005-2007

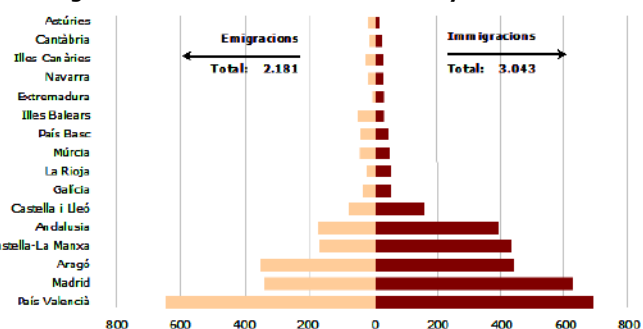
La majoria de les entrades s'han efectuat directament des de l'estranger (un 88,6% en 2007), encara que un 11,4% provenen d'altres Comunitats Autònomes de l'Estat espanyol com el País Valencià, Madrid, Aragó i Castella-La Manxa.

En general, existeix força mobilitat del col·lectiu romanès amb aquestes quatre comunitats.

Les entrades a Catalunya d'aquest col·lectiu han crescut intensament en els últims anys. Al llarg del període 2005-2008 han estat sempre més nombroses les entrades que les sortides.

El 2007 va registrar un volum d'entrades notable, amb un saldo positiu de 23.037. Aquesta xifra representa el saldo més alt entre totes les nacionalitats estrangeres.

Fluxos migratoris de romanesos entre Catalunya i les CCAA. 2007



Font: Idescat. Estadística de Variacions Residencials 2007

Distribució territorial

La població de nacionalitat romanesa està força distribuïda arreu del territori, ja que en el 78,6% dels municipis catalans hi resideix almenys una persona d'aquesta nacionalitat. La majoria d'aquestes localitats tenen una concentració inferior al 5%. En canvi, hi ha 23 municipis catalans amb més d'un 10%; és el cas de la Sènia, Uldecona o Guissona, entre d'altres. Els 202 municipis on no hi resideix cap persona romanesa són pobles petits (un 84% té menys de 500 habitants).

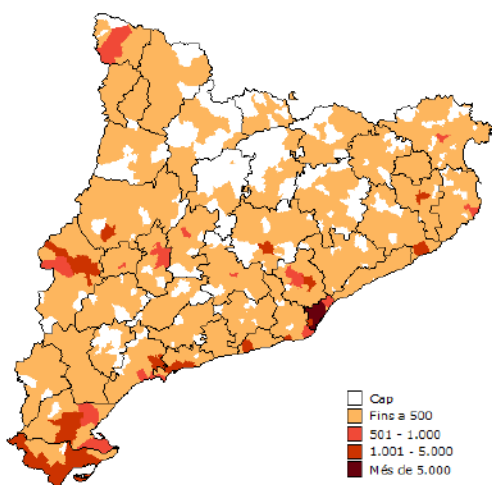
Distribució dels municipis segons grandària i pes de la població romanesa en el conjunt de la població. Catalunya. 2008

% de població romanesa	Grandària dels municipis (nombre d'habitants)			Total municipis	%
	Menys de 5.000 hab.	De 5.000 a 20.000 hab.	Més de 20.000 hab.		
Sense romanesos	202			202	21,4
Fins al 5%	470	125	63	658	69,6
Del 5 al 10%	53	10		63	6,7
Del 10 al 15%	14	3		17	1,8
Més del 15%	4	2		6	0,6
Total municipis	743	140	63	946	100,0
%	78,5	14,8	6,7	100,0	

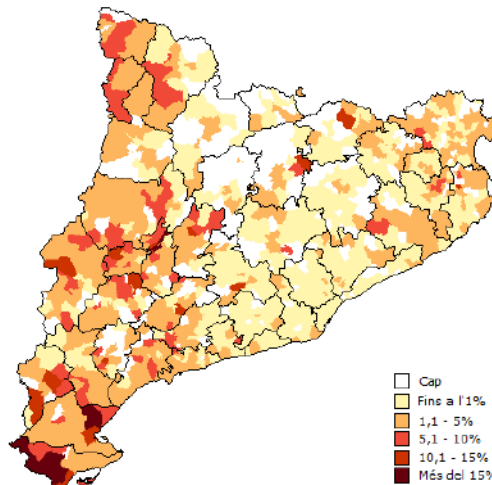
Font: Idescat, padró continu a 1 de gener de 2008

Per àmbits territorials, les Terres de l'Ebre (6,7%) i l'Àmbit de Ponent (4,5%) són els territoris amb més concentració. L'Àmbit Metropolità és el que presenta una proporció menor (només un 0,5% de la població total és romanesa).

Població romanesa als municipis de Catalunya. 2008



Pes de la població romanesa als municipis de Catalunya. 2008



Municipis amb més volum de població romanesa

Municipi	Total població	Població romanesa	% població romanesa
Barcelona	1.615.908	6.494	0,4
Lleida	131.731	4.963	3,8
Reus	107.770	3.560	3,3
Tarragona	137.536	2.579	1,9
Sabadell	203.969	1.818	0,9
Lloret de Mar	37.734	1.734	4,6
L'Hospitalet de Llobregat	253.782	1.685	0,7
Castelldefels	60.572	1.668	2,8
Tortosa	35.734	1.481	4,1
Vilanova i la Geltrú	64.905	1.457	2,2

Font: Idescat, padró continu a 1 de gener de 2008

Municipis amb major proporció de població romanesa

Municipi	Total població	Població romanesa	% població romanesa
Puigverd d'Agramunt	284	53	18,7
La Sènia	6.225	1.132	18,2
Godall	836	142	17,0
El Perelló	3.140	530	16,9
Uldecona	6.987	1.162	16,6
La Galera	851	136	16,0
Guissona	5.683	824	14,5
Gandesa	3.173	447	14,1
Rupià	240	33	13,8
Bellmunt del Priorat	347	46	13,3

Butlletí Secretaria per a la Immigració

La immigració en xifres

Catalunya té una mitjana d'1,2 romanesos empadronats per cada 100 habitants. La comarca que té una proporció més alta és el Montsià, on 9,4 de cada 100 habitants són romanesos. Li segueixen la Segarra, la Terra Alta i la Vall d'Aran, amb més d'un 6% totes elles. Barcelonès i Maresme són casos contraris ja que el col·lectiu romanès té un pes molt baix sobre el total de la població empadronada (0,4%).

En nombres absoluts, les comarques del Barcelonès, Segrià, Montsià, Baix Camp, Baix Llobregat, Vallès Occidental i Tarragonès concentren més del 50% del total del romanesos que viuen a Catalunya.

Distribució comarcal de la població romanesa empadronada a Catalunya. 2008

Comarques	Recomptes de població			% de població romanesa		
	Total població	Població de nacionalitat estrangera	Població de nacionalitat romanesa	Sobre el total de població de la comarca	Sobre el total de població estrangera de la comarca	Sobre el total de població romanesa de Catalunya
Alt Camp	44.178	5.592	920	2,1	16,5	1,0
Alt Empordà	135.413	35.757	2.073	1,5	5,8	2,4
Alt Penedès	101.758	12.167	480	0,5	3,9	0,5
Alt Urgell	21.942	3.226	145	0,7	4,5	0,2
Alta Ribagorça	4.332	759	218	5,0	28,7	0,2
Anoia	114.810	10.812	1.151	1,0	10,6	1,3
Bages	181.346	19.660	2.488	1,4	12,7	2,8
Baix Camp	187.403	34.913	5.740	3,1	16,4	6,5
Baix Ebre	81.304	16.081	4.210	5,2	26,2	4,8
Baix Empordà	130.738	27.946	2.261	1,7	8,1	2,6
Baix Llobregat	781.749	85.336	5.610	0,7	6,6	6,4
Baix Penedès	95.644	14.691	1.330	1,4	9,1	1,5
Barcelonès	2.235.578	381.308	9.970	0,4	2,6	11,3
Berguedà	41.488	4.091	756	1,8	18,5	0,9
Cerdanya	18.658	3.420	215	1,2	6,3	0,2
Conca de Barberà	21.161	2.486	704	3,3	28,3	0,8
Garraf	140.412	21.812	1.833	1,3	8,4	2,1
Garrigues	20.350	2.240	1.069	5,3	47,7	1,2
Garrotxa	54.437	7.814	620	1,1	7,9	0,7
Gironès	175.148	35.109	2.715	1,6	7,7	3,1
Maresme	420.521	49.614	1.509	0,4	3,0	1,7
Montsià	71.058	15.008	6.706	9,4	44,7	7,6
Noguera	39.507	6.027	2.087	5,3	34,6	2,4
Osona	150.139	20.767	892	0,6	4,3	1,0
Pallars Jussà	13.715	1.721	243	1,8	14,1	0,3
Pallars Sobirà	7.446	1.098	337	4,5	30,7	0,4
Pla de l'Estany	29.645	4.254	319	1,1	7,5	0,4
Pla d'Urgell	36.069	6.314	1.926	5,3	30,5	2,2
Priorat	9.869	1.007	305	3,1	30,3	0,3
Ribera d'Ebre	23.844	3.462	687	2,9	19,8	0,8
Ripollès	26.831	2.145	193	0,7	9,0	0,2
Segarra	22.337	5.168	1.465	6,6	28,3	1,7
Segrià	197.391	32.075	7.775	3,9	24,2	8,8
Selva	164.646	33.087	3.825	2,3	11,6	4,3
Solsonès	13.685	1.929	388	2,8	20,1	0,4
Tarragonès	241.549	45.160	4.640	1,9	10,3	5,3
Terra Alta	12.885	1.572	844	6,6	53,7	1,0
Urgell	36.064	6.169	1.626	4,5	26,4	1,8
Val d'Aran	10.194	2.221	638	6,3	28,7	0,7
Vallès Occidental	862.369	95.976	4.934	0,6	5,1	5,6
Vallès Oriental	386.465	43.796	2.231	0,6	5,1	2,5
Catalunya	7.364.078	1.103.790	88.078	1,2	8,0	100,0

Font: Idescat, padró continu a 1 de gener de 2008

Mercat de treball

El nombre d'afiliacions romaneses a la Seguretat Social era de 35.351 a 30 de setembre de 2009, el 8,2% del total d'afiliacions estrangeres. Es tracta del tercer país amb més afiliats a Catalunya, per darrera del Marroc i de l'Equador.

Pel que fa a l'evolució recent, entre 2008 i 2009 van augmentar les afiliacions fins a arribar a un màxim de 35.591 a juliol de 2008. Seguint la tendència de l'evolució de l'afiliació total de persones estrangeres a la Seguretat Social, la del col·lectiu analitzat va minvar entre juliol de 2008 i gener de 2009, tot i que sembla que ha tornat a recuperar-se al llarg de 2009.

Per sectors, tres quartes parts de la mà d'obra romanesa està afiliada al règim General. El pes dels afiliats en el règim d'Autònoms, però, va assolir un 16,9% el febrer de 2008, mentre que a setembre de 2009 tot just assolía el 9%.

Això és conseqüència, en part, de la moratòria per entrar en el règim de lliure circulació de treballadors per compte d'altri, fet que va provocar que molts romanesos s'afiliessin com a autònoms per tal d'obtenir l'autorització de treball. L'afiliació al règim agrari és la més alta entre les nacionalitats estrangeres: a setembre de 2009, 12 de cada 100 treballadors romanesos estava afiliat en aquest règim.

Quant a l'atur estimat, aquest col·lectiu s'ha vist força afectat per la crisi. La taxa d'atur estimat entre la població romanesa no ha deixat de créixer des del quart trimestre de 2007. Tot i així, gairebé en tot el període 2007-2009 aquest indicador ha estat més baix que per a la mitjana estrangera.

En comparació a la taxa d'atur estimat de la població espanyola, la dels romanesos hi ha estat per sobre en tots els trimestres, arribant fins i tot a doblar-la en alguns períodes.

El tercer trimestre de 2009 tenien una taxa d'atur del 21,7%, mentre que la dels actius espanyols era del 13,4%.

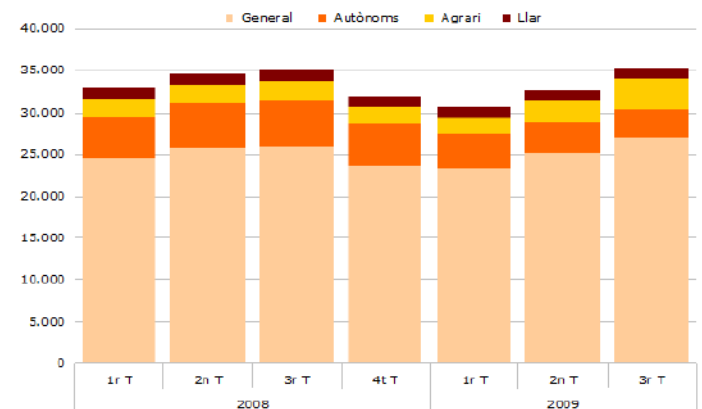
Evolució de l'atur registrat. Catalunya 2008-2009. Mitjana trimestral

	2008		2009		
	3r T	4t T	1r T	2n T	3r T
Total atur registrat	339.420	401.356	477.865	499.517	515.464
Nacionalitat espanyola	282.970	322.294	378.019	395.573	411.088
Nacionalitat estrangera	56.450	79.062	99.846	103.944	104.376
Nacionalitat romanesa	3.187	4.583	7.765	8.212	8.173

Font: Observatori del Treball. Generalitat de Catalunya

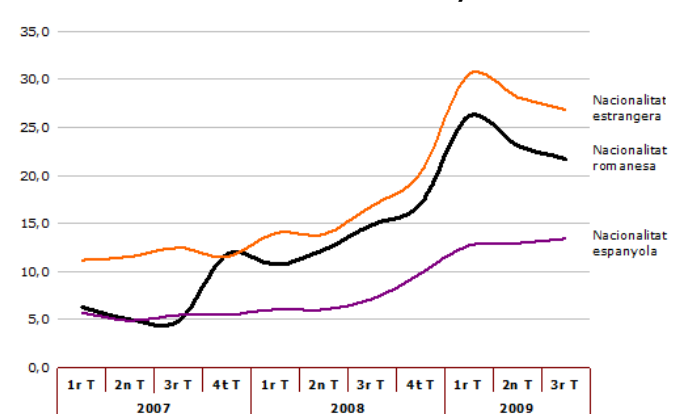
Durant el tercer trimestre de 2009 es van registrar una mitjana de 8.173 actius romanesos en atur, el 7,8% del total d'actius estrangers.

Evolució de les afiliacions de romanesos a la Seguretat Social. Catalunya. 2008-2009. Mitjana trimestral



Font: MTIN. Butlletí d'Estadístiques Laborals

Evolució de la taxa d'atur estimat. Catalunya 2007-2009



Font: Idescat, a partir de l'Enquesta de Població Activa (EPA) de l'INE

Pel que fa a l'atur romanès registrat a les oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), va arribar al seu punt màxim el març de 2009.

L'evolució que ha seguit aquest indicador en el darrer any, però, és paral·lela a la que ha seguit el del conjunt de la població estrangera o el corresponent a la població espanyola.

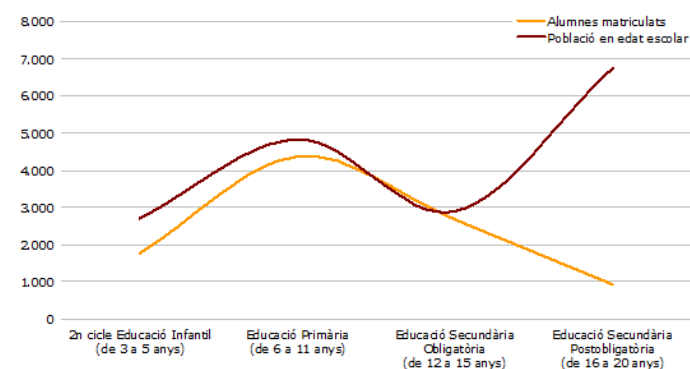
Educació

El romanès era el tercer col·lectiu més nombrós entre l'alumnat estranger matriculat en el curs 2008-2009, solament després del provinent del Marroc i de l'Equador. Al llarg d'aquell curs el nombre d'alumnes romanesos matriculats va ser de 9.762 i, la gran majoria (un 89,6%), ho estaven en el sector públic. En total, suposaven el 0,8% del total d'alumnes matriculats i el 6,2% dels de nacionalitat estrangera.

Gairebé la meitat es trobaven en l'etapa de Primària i tres de cada deu en la Secundària Obligatòria. Només el 9,5% de tots els estudiants romanesos cursava estudis de Batxillerat o Cicles Formatius.

De fet, el nombre de joves romanesos que continuen els estudis post-obligatoris és molt baix: només el 13,8% dels joves d'entre 16 i 20 anys empadronats als municipis catalans estan matriculats un cop finalitzada l'etapa secundària obligatòria.

Comparativa entre el nombre d'alumnes romanesos matriculats i la població romanesa en edat escolar. Catalunya



Font: Elaboració pròpia a partir del nombre d'alumnes matriculats: Departament d'Educació, curs 2008-09, i de la població en edat escolar: Idescat, padró continu a 1 de gener de 2008

Alumnat segons nacionalitat, etapa educativa i titularitat dels centres. Catalunya. Curs 2008-2009

Titularitat	Nacionalitat dels alumnes	Total alumnes	2n cicle Educació Infantil	Educació Primària	Educació Secundària Obligatòria	Batxillerat	Cicles Formatius
Centres públics	Total alumnes	708.608	156.767	269.943	163.338	52.819	65.741
	Nacionalitat estrangera	125.973	20.481	54.584	38.376	5.373	7.159
	Nacionalitat romanesa	8.750	1.621	3.943	2.330	450	406
	% alumnat romanès s/total	1,2	1,0	1,5	1,4	0,9	0,6
Centres privats	Total alumnat	387.681	74.970	148.423	108.105	31.207	24.976
	Nacionalitat estrangera	23.231	2.822	8.555	9.109	837	1.908
	Nacionalitat romanesa	1.012	154	435	345	31	47
	% alumnat romanès s/total	0,3	0,2	0,3	0,3	0,1	0,2
Total centres	Total alumnat	1.096.289	231.737	418.366	271.443	84.026	90.717
	Nacionalitat estrangera	149.204	23.303	63.139	47.485	6.210	9.067
	Nacionalitat romanesa	9.762	1.775	4.378	2.675	481	453
	% alumnat romanès s/total	0,9	0,8	1,0	1,0	0,6	0,5

Font: Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya

Proporció d'alumnes romanesos sobre el total de nens i joves de nacionalitat romanesa. Catalunya

Nivell formatiu	Franges d'edat	% alumnes sobre total de població
2n cicle Educació Infantil	de 3 a 5 anys	65,4
Educació Primària	de 6 a 11 anys	90,3
Educació Secundària Obligatòria	de 12 a 15 anys	92,8
Educació Secundària Post-obligatòria	de 16 a 20 anys	13,8

Font: Elaboració pròpia a partir del nombre d'alumnes matriculats: Departament d'Educació, curs 2008-2009, i de la població en edat escolar: Idescat, padró continu a 1 de gener de 2008